

[Aksel Larsen.]

spærreregul, der ved den omtalte aftale blev indføjlet i valgloven af 1953, eller man skal lempe den, eller om man eventuelt helt skal lade spærrereglen falde og bringe valgloven i overensstemmelse med Danmarks Riges Grundlov. Jeg har gjort mig til talsmand for det sidste. Jeg har givet udtryk for, at valgloven bør stemme overens med grundlovens § 31, stk. 2:

„De nærmere regler for valgrettens udøvelse gives ved valgloven, der til sikring af en ligelig repræsentation af de forskellige anskuelser blandt vælgerne fastsætter valgmanden, herunder hvorvidt forholdstalsvalgmanden skal føres igennem i eller uden forbindelse med valg i enkeltmandskredse.“

Ja, det er en knudret formulering, men indholdsmæssigt og juridisk kan der ikke være tvivl om, hvad der står i denne grundlovsparagraf: der skal være forholdstalsvalgmande, og der skal være en ligelig repræsentation for de forskellige anskuelser blandt vælgerne; det skal sikres. Det er der ikke med den valglov, vi har, og det har vi jo fået demonstreret ved adskillige eksempler; det ærede medlem hr. Baunsgaard var inde på det.

Hvis vi nu tænkte os, at det ændringsforslag til valgloven, der antagelig bliver vedtaget nu, havde været vedtaget noget tidligere, sådan at valgloven havde haft den skikkelse forud for valget i 1960, ville socialdemokratiet have fået 2 mandater færre, det radikale venstre havde fået 1 mandat færre og venstre fået 1 mandat færre, medens retsforbundet ville have fået 4 mandater. Jeg hørte ikke alt for nøje efter hvert enkelt ord, det ærede medlem hr. Baunsgaard sagde, men jeg hørte dog, at han vidste ikke, om venstre befandt sig godt ved at sidde på retsforbundets mandat. Jeg ved heller ikke, om de radikale befinder sig godt ved at sidde på retsforbundets mandat. Men man må også tage i betragtning, at der var et andet parti, som havde i hvert fald 27 000 stemmer, strøget mål stemmer til 2 mandater, og de må også være okkuperet af andre partier. Jeg har ikke fået nogen beregning over, hvilke partier der sidder på disse to mandater, men det er egentlig heller ikke stemmende med grundloven.

Jeg er i visse henseender noget af en bureaukrat. Jeg synes, at når man skriver i grundloven, at der skal være en ligelig repræsentation, bør der være en ligelig repræsentation. Det vil jeg helst have. Men kan jeg ikke få en ligelig repræsentation, vil jeg have en så ligelig repræsentation som muligt, og i hvert fald vil jeg have de nuværende spærreregler afskaffet. Kan jeg ikke få spærrereglerne helt afskaffet, så vil jeg have dem lempet så meget som muligt. Det betyder ikke, at man totalt blot kan afskaffe alle de spærreregler, der står i den pågældende paragraf i valgloven. Så ville vi nemlig på grund af valglovens øvrige udformning få det forhold, at et parti, der måske kun havde stemmer til, skal vi sige et halvt mandat, alligevel kunne få et fuldt mandat i folketinget, fordi der er noget, der hedder, at den største rest skal have det sidste mandat. Det må man naturligvis så se på, hvis man indfører en valglovsparagraf om absolut ligelig repræsentation i forhold til de afgivne stemmer.

Under alle omstændigheder, jeg havde helst set, at man havde bragt valgloven helt i overensstemmelse med grundloven, men jeg har ganske vist erklæret, at jeg føler mig så temmelig tilfredsstillet, hvis vi når tilbage til den valglov, vi havde før 1953, som ingen mig bekendt har angrebet som udemokratisk, og hvorom ingen har sagt, at den strider mod grundloven. Den gav ikke sikkerhed for, at et parti, der i hele landet havde stemmer til et mandat, også kunne få det, men den gav en sandsynlig sikkerhed for, at et parti, der overhovedet havde nogen som helst rimelig tilslutning blandt vælgerne, også ville blive repræsenteret i folketinget. Der kan jeg måske have lov til at henholde mig til mine egne erfaringer. Jeg kom ind i folketinget i 1932, og dengang var valgloven jo sådan — det var den lige til 1953 — at hvis man blot i et af landets 3 områder havde stemmer nok til et gennemsnitsmandat for hele landet, så kunne man få del i tillægsmandaterne. Dengang jeg var opstillet, havde partiet i hovedstadsområdet akkurat 6 stemmer over dette gennemsnitsminimum, og dermed var adgangen til et tillægsmandat sikret, og så blev jeg valgt. Derpå havde partiet i landet som helhed så mange stem-